

comentaris literaris

per Josep Palomero i José Miguel Segura

BIOGRAFIES PARCIALES (4)

de Xavier Serra

Editorial: Afers

Catarroja, 2018

Pàgines 193

Biografies

Al llarg de nou anys, entre 2009 i 2018, repartides en quatre volums, Xavier Serra ha publicat 24 biografies de persones destacades —només dos de les quals són dones. La primera sèrie la dedicà als nascuts abans de la guerra. La segona, als de la postguerra. La tercera, als dels anys setanta. En aquesta última entrega, que tanca la sèrie i clou el projecte, ha seleccionat sis personalitats nascudes entre 1953 i 1960: l'actriu de la Vila Joiosa Pepa Juan, el professor de Manchester Dominic Keown, l'editor de Catarroja Vicent Olmos, l'arqueòleg de Castelló de la Plana Ferran Arasa, la soprano d'Alfara del Patriarca Enedina Lloris i el periodista de Bétera Vicent Partal.

Totes les biografies es lliguen amb amenitat i interès perquè Serra, que escriu amb molta gràcia, descriu el personatge com si l'haguera cuit al bany maria. Empra un llenguatge periodístic àgil i fa un plantejament original, ja que dona molta importància al context, com en el cas de la d'Olmos o la de Keown. En altres, la biografia no arranca de manera canònica, sinó que comença amb un episodi impactant, com en la de Partal. Llàstima que s'hagen acabat! **JP**

LAS CONTRADICCIONES CULTURALES DEL CAPITALISMO DEL SIGLO XXI

d'Ana Noguera i Enrique Herreras

Editorial: Biblioteca Nueva

Madrid, 2017 | Pàgines 284

Aquest treball dels professors Noguera (UNED) i Ferreres (Universitat de València) intenta donar resposta al que els propis autors qualifiquen de necessitat d'«actualitzar i redreçar el pensament de Daniel Bell» 40 anys després

que aquest pensador nord-americà publicà el seu treball titulat *Las contradicciones culturales del capitalismo*. Per a Daniel Bell la modernitat va suposar la dissolució de la moral protestant puritana dels pioners nord-americans i la degradació de l'esperit competitiu en l'hedonisme narcista del que es van donar a cridar «avantguardes» de l'era moderna. En aquest sentit el pensament de Bell és, per als autors d'aquest substanciós estudi, un representant de l'anomenat neoconservadurisme totalment superat per l'actual capitalisme financer —no productiu sinó especulador— i globalitzat que ha anat estenent-se per tot arreu des dels mandats de Margaret Thatcher i Ronald Regan. Però, en la mesura que Bell va anunciar fa ja gairebé mig segle molts aspectes de l'actual crisi capitalista, és també una figura el pensament sociopolític del qual podria servir-nos de referència per repensar el nostre present i el nostre futur ja que en el seu moment va advertir els riscos d'un sistema que han derivat en els excessos de l'actual neoliberalisme

ultraindividualista, reivindicant al mateix temps la necessitat d'una economia més ètica, més social i més oberta a l'arbitratge de l'estat, del que és públic en definitiva, en l'activitat del lliure mercat.

El treball —titulat explícitament *Una respuesta a Daniel Bell*— realitza en els seus tres primers capítols una rigorosa exposició de les línies del pensament de Daniel Bell per centrar-se a partir del capítol quart fins al final de l'assaig a la lectura d'aquestes línies de pensament polític —les contradiccions que detectava entre les dinàmiques dels àmbits econòmic, polític i cultural— a través de la seua aplicació al nostre aquí i ara. Segons els professors Ana Noguera i Enrique Herreras, més que les contradiccions entre aquests àmbits socials, el que origina el preocupant actual estat de les coses és l'entronització absoluta i indiscutible de l'àmbit econòmic i les seues pròpies dinàmiques —benefici, competitivitat, etc.— sobre els àmbits polític i cultural, fins al punt que aquests dos últims pràcticament han perdut en l'actualitat la seua raó de ser. O dit d'una altra manera segons els autors del llibre: «si no canviem aquesta espècie de tot val globalitzat en què estem sumits serà la pròpia globalització econòmic —i només econòmica per cert— el que acabi devorant a tots». Les respostes que donen els autors als interrogants de Bell es recullen de manera conjunta en aquest magnífic treball, apassionat, documentat i rigorós al mateix temps. Tot un esdeveniment. **JMSR**

ELS VERSOS DELS CALAIXOS Sobre el Llibre de meravelles de Vicent Andrés Estellés

de Ferran carbó

Editorial: Publicacions de la UV

València, 2018 | Pàgines 238

El boom Estellés es va originar en 1972 quan l'editorial Tres i Quatre va publicar el primer volum de la seua obra completa, que es va ventilar amb el desé, el 1990. Aquella sèrie no responia a un criteri cronològic de la producció del poeta, sinó a un pla divulgatiu i comercial. Els dos volums de la nova obra completa que fins ara ha editat el professor Ferran Carbó en la mateixa editorial han restituit la cronologia de les edicions en la mesura que ha sigut possible, ja que a vegades resulta confusa.

Un dels poemaris més celebrats del popular poeta de Burjassot és el *Llibre de meravelles*, escrit entre 1956 i 1958, publicat en L'Estel el 1971 i profusament reeditat per Tres i Quatre a partir de 1976. Es tracta de la gran crònica de la València de postguerra que s'ha estudiat durant molts anys en Batxillerat i sobre la qual feia falta una anàlisi ben documentada i competent, com la que ha plantejat en aquest volum el professor de Vila-real, en què ha disseccionat el *Llibre de meravelles* perquè docents i lectors coneguen els objectius i les característiques de l'obra. **JP**

destacamos...

Viajes, pensamientos varios y... partidas de ajedrez

A través de mis lecturas, además del propio gozo que supone para mí el acto de leer, busco sumar conocimientos, aprender. A muchos puede que les resulte una tontería, pero para mí, cada lectura es aprendizaje. Muchas de ellas me han permitido ahondar en numerosos aspectos de la vida cotidiana, bien reflexionando sobre ellos o, simplemente, fijándome en sus particularidades. Si además de esto, esas lecturas resultan una invitación a descubrir otras muchas, mejor que mejor. ¿Por qué digo o hago hincapié en ello? Básicamente, porque cada libro de Vicente Valero es, para mí, un ejercicio de exploración. ¿Y qué busco o qué encuentro en ellos? Esa respuesta ya es mucho más compleja de elaborar porque entran en juego diferentes matices, muchos de ellos de carácter abstracto. Sin embargo, sí puedo aventurarme y decir que cada libro de Vicente Valero me transmite una necesidad por ampliar mis estudios filosóficos, poéticos e, incluso, espirituales.

Es tal la cantidad de saberes que impregna cada página, que uno a veces queda asombrado ante tal destreza. Es así.

En *Duelo de alfiles* (**Periférica**), el poeta y escritor ibicenco presenta una serie de episodios biográficos —o quizá autobiográficos, quién sabe— en los que el narrador relata algunos de sus viajes por el viejo continente, viajes de distinta naturaleza pero que confluyeron, todos ellos, en una búsqueda. ¿Una búsqueda de qué o de quién? De autores que forman parte de su particular universo literario, autores que le marcaron y siguen inspirando, como **Walter Benjamin, Friedrich Nietzsche, Rainer Maria Rilke, Franz Kafka o Bertolt Brecht**.

Estas estampas o pequeñas confesiones que realiza este narrador —o Valero— nos permiten viajar con él a lugares recónditos como, por ejemplo, la pequeña ciudad danesa de Svendborg, situada en la isla de Fionia, donde Brecht tenía una casa y a donde, invitado por éste, acudió

Benjamin tras su estancia en Ibiza. También viajamos a Turín, a Augsburgo y Munich o a la región suiza de Berg am Irchel, y a lo largo de ese periplo repleto de anécdotas y reflexiones en torno a algunas de las obras o acontecimientos que marcaron la vida de estos pensadores, filósofos, dramaturgos o novelistas, hay un detalle que ejerce de nexo entre todas las historias: el ajedrez. Este deporte, presente y de forma manifiesta en otras obras de Valero, es una parte fundamental de estas narraciones, pues en todas ellas existe una partida —o varias— que ejemplifican de algún modo el estilo sutil del autor, esa prosa delicada, minuciosa y muy precisa, marca de la casa.

Vicente Valero es un esteta del lenguaje, y cada uno de estos relatos lo demuestra. Asimismo, y como decía al principio, cada texto está impregnado de conocimientos elevados, fuentes bibliográficas, instantes reveladores, descripciones tangibles a la par que ilusorias, escenas de gran belleza mezcladas con momentos de hondo pesar, pasión y razón, vida. La narrativa de Valero es enigmática, sosegada, placentera. Uno siempre quiere más. **≡**

Eric Gras

DUELO DE ALFILES

de Vicente Valero

Editorial: Periférica

Cáceres, 2018

Páginas 168

Narrativa contemporánea